

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

**Жигайло Н. І.,
Шевяков О. В.,
Славська Я. А.**

**НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«КОГНІТИВНА ПСИХОЛОГІЯ»**

Львів 2024

УДК [159.92:165.194](075.8)

Ж 68

Укладачі:

Н. І. Жигайло, О. В. Шевяков, Я. А. Славська

Рецензенти:

д-р псих. наук, проф., *Каламаж Р. В.*
проректор з навчально-виховної роботи
(Національний університет «Острозька академія»);

д-р мед. наук, проф. *Сергієні О. В.*
(Дніпровський гуманітарний університет);

д-р псих. наук, проф. *Бурлакова І. А.*
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського національного університету імені Івана Франка.
Протокол № 43/2 від 2 лютого 2023 р.*

Ж 68   **Навчальний посібник до вивчення дисципліни «Когнітивна психологія»** : навч. посібник / уклад. Н. І. Жигайло, О. В. Шевяков, Я. А. Славська. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. – 296 с.

ISBN 978-617-10-0829-8

Навчальний посібник з курсу «Когнітивна психологія» розроблено відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою з напрямку підготовки 053 «Психологія». Навчальний посібник призначений для студентів ЗВО, які навчаються за спеціальністю «Психологія».

УДК [159.92:165.194](075.8)

© Жигайло Н. І., Шевяков О.В.,
Славська Я.А., 2024

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2024

ISBN 978-617-10-0829-8

ВСТУП

Когнітивна психологія – наука, яка стоїть на межі філософії та психології, займається вивченням психологічних аспектів пізнання, особливостей впливу психологічних чинників на стан мозку, методів та методик психодіагностики пізнавальних процесів, особливостей індивідуального реагування на інформацію, розробкою психокорекційних заходів.

Науковці, які займаються проблемами когнітивної психології, розглядають людину як особистість, з її індивідуальним баченням навколишнього світу, цінностями, обмеженнями і тому для психопрофілактики захворювань потрібно знати її особистісні характеристики.

Когнітивна психологія ґрунтується на основі найбільш поширених психологічних теорій і психологічних методів, розроблених на їх підставі, головною метою яких є вирішення наукових і практичних проблем, актуальних для пізнання.

На сучасному етапі розвитку наукових знань існує достатня кількість споріднених дисциплін, які мають відношення до когнітивної психології: нейропсихологія, психологія праці, інженерна психологія, філософія, соціологія та інші. Кожна із вищенаведених дисциплін поєднує в собі філософські та психологічні знання, але всі вони мають відношення до пізнання і внаслідок цього можуть бути визначені складовими частинами когнітивної психології.

Психологічні методи когнітивної психології, це: консультування, індивідуальна, групова, сімейна психотерапія та різні форми соціальної підтримки людей, пов'язані з порушеннями пізнавальних процесів.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Когнітивна психологія» є ознайомлення студентів з поняттям когнітивної психології як науки, її задачами та встановлення зв'язку з іншими дисциплінами; дати студентам базові знання з когнітивної психології; навчити їх процедурі проведення психодіагностичного дослідження пізнавальних процесів, підбору психодіагностичного інструментарію для визначення особливостей особистості та сформуванню навички психогігієни та психопрофілактики розладів пізнання.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі визначено такими компетентностями:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати типові задачі у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність і готовність розробляти системи заходів для забезпечення належного освітнього середовища.
- ЗК2. Здійснювати управління психічними процесами діяльності у соціальній сфері.
- ЗК3. Здійснювати управління психічними процесами діяльності у сфері виховання.
- ЗК4. Здійснювати управління психічними процесами діяльності у сфері розвитку особистості.
- ЗК5. Здатність до ефективних комунікацій та взаємодій.
- ЗК6. Здатність і готовність формувати належну психологічну культуру клієнтів.
- ЗК7. Розвивати власну професійну етику.
- ЗК8. Реалізація настанов толерантності.
- ЗК9. Реалізація загальнолюдських цінностей.
- ЗК10. Критичне оцінювання соціально-політичних подій.
- ЗК11. Реалізація настанов гуманності.

Фахові (спеціальні) компетентності:

- СК1. Здатність до обробки й аналізу інформації з різних джерел.
- СК2. Здатність виявляти свій стан і можливості поліпшення соціального середовища.
- СК3. Розуміння і володіння технологіями в професійній діяльності.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
- СК5. Здатність до безперервного навчання.
- СК6. Здатність до опанування новими знаннями та методичними розробками.
- СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації
- СК8. Здатність до оволодіння новими новітніми технологіями в галузі психології.
- СК9. Здатність до саморозвитку та рефлексії.
- СК10. Здатність до саморегулювання.
- СК11. Здатність впроваджувати наукові рекомендації щодо сучасної життєдіяльності

Програмні результати навчання:

- ПР1. Володіння професійною термінологією.
- ПР2. Уміння здійснювати добір професійних завдань
- ПР3. Уміння виявляти причину негативних явищ та розробляти рекомендації.
- ПР4. Уміння розробляти пропозиції і заходи з удосконалення психологічного стану.
- ПР5. Уміння створювати належну психологічну атмосферу.
- ПР6. Уміння мотивувати та стимулювати
- ПР7. Уміння мобілізувати, координувати і регулювати діяльність.

- ПР8. Уміння звітувати відповідно до затверджених форм і здійснювати рефлексію професійної діяльності.
- ПР9. Уміння розпізнавати складові компоненти, що несуть позитивні/негативні наслідки в рамках психологічних концепцій.
- ПР10. Уміння здійснювати комунікації з колегами.
- ПР11. Уміння захищати честь і гідність, права і свободи інших людей.
- ПР12. Володіння навиками експертизи навчальної і спеціальної літератури.
- ПР13. Уміння здійснювати діагностику індивідуальних особливостей суб'єктів діяльності .
- ПР14. Уміння пояснювати психологічні та психофізіологічні процеси відповідно до законів соціальних та природничих наук.
- ПР15. Уміння продемонструвати дослідницькі навички та навички обробки даних математичної статистики
- ПР16. Уміння використовувати теоретичні знання для психодіагностики та психокорекції.
- ПР17. Володіння сучасними психологічними технологіями різних наукових шкіл.
- ПР18. Уміння вести і пропагувати здоровий спосіб життя.

Пререквізити: «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Юридична психологія», «Методи дослідження в психології», пакет вибіркового дисциплін спеціалізації «Психологія управління та бізнесу».

Постреквізити: всі дисципліни професійної підготовки.

ЗМІСТ

Вступ

• 3 •

Програма навчальної дисципліни

• 7 •

**Навчально-тематичний план дисципліни
«Когнітивна психологія»**

• 10 •

Лекційний курс

• 11 •

Практичні (семінарські) заняття

• 23 •

Рекомендована література

• 36 •

Тестові завдання

• 38 •

Довідковий матеріал

• 58 •

Залікові питання

• 272 •

Словник психологічних термінів

• 277 •

Рекомендована література

• 288 •

Навчальне видання

ЖИГАЙЛО Наталія Ігорівна
ШЕВЯКОВ Олексій Володимирович
СЛАВСЬКА Яніна Анатоліївна

**НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«КОГНІТИВНА ПСИХОЛОГІЯ»**

Навчальний посібник

Редактор *І. М. Лоїк*
Комп'ютерне верстання *Н. М. Лобач*

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 25,13.

Тираж 50 прим. Зам.

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.

Серія ДК № 3059 від 13.12.2007 р.